

НҮРЛЫ ЖОЛ

1991 жылдың 10 январынан шыға бастады

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі Заң шығару палатасы Кеңесінің, Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі Сенаты Кеңесінің және Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетінің газеті

№100 (3365), сенбі,
13 декабрь, 2025 жылы

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҮШІН БЕЙБІТШІЛІК ПЕН СЕНІМДІ НЫҒАЙТУ МАҢЫЗДЫ

Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзияев Түркімен халқының ұлттық жетекшісі,
Түркіменстан Халық Мәслихатының Төрағасы Гурбангули Бердимухамедовтың шақыруына орай 11-12 декабрь күндері іс жүзіндік сапармен осы елде болды.

Мемлекет басшысы 12 декабрь күні Ашхабад қаласындағы Бейтараптық монументіне гүл қою рәсіміне қатысты.

Түркіменстанның адамгершілік идеяларға, бейбітшілік, жасампаздық және ізгілік қағидаттарына адалдығын білдіретін Бейтараптық және “Бейтараптықтың 30 жылдығы” ескерткіштерін қамтитын кешен және оған іргелес орналасқан ландшафт бак Түркіменстанның тұрақты бейтараптығының 30 жылдығын және “Халықаралық бейбітшілік пен сенім жылын” атап өтуге дайындық аясында қайта салынып, салтанатты түрде ашылды.

Президент басқа шетелдік делегациялардың басшыларымен бірге ескерткішке гүл шоқтарын қойды.

Содан соң Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзияев Ашхабад қаласында Түркіменстан

ның тұрақты бейтараптығының 30 жылдығына, Халықаралық бейтараптық күніне және 2025 жылды “Халықаралық бейбітшілік пен сенім жылы” деп жарияланғанына арналған халықаралық форумға қатысты.

Түркіменстан Президенті Сердар Бердимухамедовтың төрағалығымен өткен іс-шараға Ресей Федерациясының Президенті Владимир Путин, Түркия Республикасының Президенті Режеп Тайып Эрдоған, Иран Ислам Республикасының Президенті Массуд Пезешкян, Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев, Қырғыз Республикасының Президенті Садыр Жапаров, Тәжікстан Республикасының Президенті Эмомали Рахмон және басқа да мемлекет басшылары, үкіметтер, халықаралық және аймақтық ұйымдардың жетекшілері қатысты.

Өзбекстан Президенті өз сөзінде

Түркіменстанды тұрақты бейтараптықтың 30 жылдығымен шын жүректен құттықтап, осы айтулы күн Түркіменстанның әлемнің барлық елдерімен бейбіт, сенімді, достық және өзара тиімді ынтымақтастықты дамытуға деген тұрақты міндеттемесін бейнелейтінін атап өтті.

— Түркімен халқының қазіргі заманғы бірегейлігінің ажырамас бөлігіне айналған Түркіменстанның бейтараптығы оның терең тарихи дәстүрлеріне, мәдени және рухани құндылықтарына, бекзаттық, төзімділік және тату көршілік сияқты асыл қасиеттеріне негізделген, — деді Президент.

Сондықтан Түркіменстанның Біріккен Ұлттар Ұйымымен бірлесіп Бейбітшілік және бейтараптық университетін құру бастамасы қолдау тапты.

Мемлекет басшысы әлемге ашықтық, өзара құрмет және диалогқа ұмтылу Жаңа Өзбекстан үшін негізгі

құндылықтар екенін атап өтті. Мұның дәлелі ретінде ортақ қауіпсіздік пен өркендеу үшін ынтымақтастық туралы Самаркант бастамасы ұсынылғанын айту керек. Бұл бастама адамзаттың болашағына алаңдайтын, бейбітшілікке, келісімге және тұрақты дамуға ұмтылатын барлық тараптарды диалогқа тартуға бағытталған.

Сонымен қатар еліміздің Қосылмау қозғалысына алдағы төрағалығы кезінде Өзбекстан бейбітшілік пен зорлық-зомбылықсыз мәдениетін қолдау, саяси диалог негізінде мемлекеттер арасындағы сенімді нығайту және әлемдегі төзімділік, келісім және ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру бойынша жаһандық қозғалысты ілгерілетуді негізгі басымдықтар ретінде анықтауды мақсат етеді.

Төрағалық барысында болашақ ұрпақтың мүддесі үшін қақтығыстарды шешуге бағытталған күш-жігерді қолдау үшін 2027 жылды Превентивті дипломатия жылы деп жариялау да жоспарлануда. Оның аясында конференциялар мен форумдарды ұйымдастыруды, парламенттік, қоғамдық және жастар делегацияларының алмасуын қамтитын іс-шаралар бағдарламасы қабылданады.

Президент қазіргі жаһандық шиеленіс пен мемлекеттер арасындағы сенімнің әлсіреуі жағдайында бейбітшілік пен делдалдық қағидаттарына ортақ міндеттеме бұрынғыдан да өзекті екенін атап өтті. Сондықтан Өзбекстан Түркіменстанның 2025 жылды “Халықаралық бейбітшілік пен сенім жылы” деп жариялау туралы ұсынысын қолдап-қуаттап, БҰҰ Бас Ассамблеясының тиісті резолюциясының тең авторы болды. Өзара сенім, құрмет және ынтымақтастық қағидаттары Орталық Азияны бейбітшілік, ынтымақтастық және тату көршілік орнына айналдыру саясатының негізі болып табылатыны атап өтілді.

(Жалғасы 2-бетте.)

ӨЗА

Өзбекстан Республикасы Президентінің Баспасөз қызметі суреті.

ПАРАГВАЙ РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЕЛІМІЗГЕ САПАРЫ НӘТИЖЕЛІ БОЛУДА

Парагвай Республикасының Президенті
Сантьяго Пенья елімізде ресми
сапармен болып тұр.

Жоғары мәртебелі қонақ 12 декабрь күні “Жаңа Өзбекстан” саябағына барып, Тәуелсіздік монументіне гүл қойды.

Бүгін әлем халқы ұлы және ізгі мақсаттарға жету жолындағы асыл істерімен еліміздің тарихында өшпес із қалдырған ата-бабаларымыздың бейнесіне құрмет көрсетуде.

Еліміздің өткені мен болашағына деген сенімділіктің рәмізі — Тәуелсіздік монументі бұл жерде руханияттың тәжі болған өскелең ұрпақтың өсіп келе жатқанын дәлелдейді.

Тәуелсіздік монументіне гүл қою кезінде Парагвай Президенті Сантьяго Пенья Отанымыздың бостандығы мен халық әл-ауқатының жарқын көрінісі ретінде асқақ тұрған кешенге рәміздік түрде бас иіп, құрмет көрсетті.

Ол еліміздің тарихы, әлемдік өркениетке үлес қосқан ата-бабаларымыздың ағартушылығы туралы мәліметке ие болды.

Салтанатты рәсімге Өзбекстан Республикасының Инвестициялар, өнеркәсіп және сауда министрі Лазиз Кудратов және басқа да лауазымды тұлғалар қатысты. Астанамызда салынған Олимпиада қалашығы халқымыздың жоғары шығармашылық әлеуеті мен өзбек спортының үлкен жетістіктерінің негізі болады.

Парагвай Республикасының Президенті Сантьяго Пенья сәулет өнері жағынан минсіз және әлемдік стандарттарға сай келетін ең озық инновациялық шешімдерді қамтитын Олимпиада қалашығына да барды.

Жоғары мәртебелі қонақпен бірге Өзбекстан Республикасының спорт министрі Адахм Икрамов және Ұлттық олимпиада комитеті төрағасының бірінші орынбасары Отабек Умаров та болды.

Шынында да, бүгінде бұл кешен Жаңа Өзбекстанның мүмкіндіктерін тек Азияға ғана емес, бүкіл әлемге көрсетеді. 2022 жылдың 9 ноябрінде Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат

Мирзияев қалашық құрылысының іргетасын қалады. Жалпы ауданы 100 гектардан асатын кешенде жеңіл атлетика мен футболға мамандандырылған стадион, сондай-ақ әртүрлі спорттық жарыстарға арналған жабық және ашық нысандар бар.

Қалашықтың ішінде күн батырлары орнатылды, бұл кешен аумағын электр энергиясымен қамтамасыз етеді. Электр көліктерін қуаттауға арналған бекеттер де ұйымдастырылды.

Мұнда велоспорт, үстел теннисі, сөмсерлесу бойынша жарыстар мен жаттығулар өткізуге мүмкіндіктер жасалды. Жасыл алаңы және 9 жолақты жүгіру жолы бар 12 мың орындық стадионда жеңіл атлетиканың 48 түрінен жарыстар мен салтанатты рәсімдер өткізілуі мүмкін.

Су спорты сарайында жүзу және сүңгу бассейндері және тренажер залы бар. Командалық спорт кешенінде волейбол, баскетбол және гандбол бойынша жаттығулар мен халықаралық жарыстар өткізілуі мүмкін. Жекпе-жек өнері кешені дзюдо, бокс және тазквондо сияқты спорт түрлерін дамытуға негіз болады.

Парагвай Республикасының Президенті Сантьяго Пенья Олимпиада қалашығында жасалған жағдайлармен танысып, елімізде спортқа жоғары деңгейде көңіл бөлініп жатқанына шынымен көз жеткізді.

Әлемдік спорт аренасында Өзбекстан туының көтерілуіне ықпал ететін мүмкіндіктерге назар аудар отырып, ол Өзбекстан жастары мұндай назарға лайық болатынын атап өтті.

Парагвай Республикасының Президенті Сантьяго Пенья Ташкент қаласындағы Ислам өркениеті орталығына барды.

Жоғары мәртебелі қонаққа Өзбекстан Республикасының Инвестициялар, өнеркәсіп және сауда министрі Лазиз Кудратов серік болды.

(Жалғасы 2-бетте.)

ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ ШАВКАТ МИРЗИЯЕВТЫҢ БЕЙБІТШІЛІК ЖӘНЕ СЕНІМ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФОРУМЫНДАҒЫ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті делегация басшылары!

Түркіменстан Президенті, құрметті Сердар Гурбангулиевич Бердимухамедовке және Түркімен халқының ұлттық көшбасшысы, Түркіменстан Халық Кеңесінің Төрағасы, қадірлі бауырым, құрметті Гурбангули Миялигулиевич Бердимухамедовке жылы қарсы алғанды және бүгінгі форумды жоғары деңгейде ұйымдастырғанды үшін шын жүректен алғысымды білдіремін.

Түркіменстан басшылығын және бүкіл бауырлас түркімен халқын ұлттық мереке — Тұрақты бейтараптық декларациясының 30 жылдығымен құттықтаймын.

Бұл құтты күн Түркіменстанның әлемнің барлық елдерімен бейбіт, сенімді, достық және өзара тиімді ынтымақтастықты дамытуға деген берік адалдығын көрсетеді.

Біз бұл форумды тыныштық пен бейбітшіліксүйгіш идеяларын ілгерілету, мемлекеттер арасындағы өзара сенім мен құрметті нығайту, сондай-ақ өзекті халықаралық мәселелерді диалог пен келіссөздер арқылы шешу жолдарын іздеу үшін маңызды саяси алаң деп санаймыз.

Құрметті қатысушылар! Түркімен халқының қазіргі заманғы өзіне тән ажырамас бөлігіне айналған Түркіменстанның бейтараптығы оның терең тарихи дәстүрлеріне, мәдени және рухани құндылықтарына, адамгершілік, бауырмалдық және тату көршілік сияқты асыл қасиеттеріне негізделген.

Бұл құбылыс қазіргі кезеңдегі түркімен халқының он бейтараптығы философиясының сәулетшісі — Гурбангулиевич Бердимухамедовтың шешуші рөлінің арқасында бүкіл әлемде кеңінен танылды.

Тандалған стратегиялық бағытты Түркімен

стан Президенті, құрметті Сердар Гурбангулиевич жаңа күш-жігермен жүзеге асыруда.

Түркіменстанның тұрақты бейтараптық моделі егемендікті құрметтеу және ішкі істерге араласпау қағидаттарын белсенді бейбітшіліксүйгіш және дипломатиялық қызметпен қалай үйлестіруге болатынын айқын көрсетеді. Ашхабадтағы Орталық Азия елдері үшін БҰҰ-ның превентивті дипломатиясы жөніндегі аймақтық орталығының сәтті жұмыс істеуі бұған айқын дәлел болып табылады.

Біз Өзбекстанда, түркімен бауырларымыздың стратегиялық көзқарасымен, сыртқы саяси тәсілдерімен көп жағдайда келісеміз.

Сондықтан Біз бауырлас Түркіменстанның Біріккен Ұлттар Ұйымымен ынтымақтастықта Бейбітшілік және бейтараптық университетін құру бастамасын қолдаймыз.

Жаңа Өзбекстан үшін әлемге ашықтық, өзара құрмет және диалогқа ұмтылу негізгі құндылықтар болып табылады. Сондықтан біз ортақ қауіпсіздік пен өркендеу үшін ынтымақтастық Самаркант бастамасын ұсындық. Бұл бастама адамзаттың болашағына бей-жай қарамайтын және бейбітшілікке, келісімге және тұрақты дамуға ұмтылатын барлық тараптарды диалогқа тартуға бағытталған.

Біз тек өзара құрмет пен түсіністікке негізделген гуманистік және инклюзивті жанаулар ғана қазіргі заманғы халықаралық ынтымақтастық құрылымын нығайта алатынына сенімдіміз.

Осыған байланысты, Өзбекстанның Қосылмау қозғалысына алдағы төрағалығы кезінде біз бейбітшілік пен зорлық-зомбылықсыздық мәдениетін қолдау үшін жаһандық қозғалысты ілгерілетуді, саяси диалог

негізінде мемлекеттер арасындағы сенімді нығайтуды және әлемде бауырмалдық, келісім және ынтымақтастық атмосферасын орнатуды басты басымдықтарымыз ретінде белгілеуді көздеп отырмыз.

Төрағалығымыз кезінде біз болашақ ұрпақтардың мүддесі үшін қақтығыстарды шешуге бағытталған іс-әрекеттерді қолдау үшін 2027 жылды Превентивті дипломатия жылы деп жариялауды жоспарлап отырмыз. Оның аясында конференциялар мен форумдарды ұйымдастыруды, парламенттік, қоғамдық және жастар делегацияларының алмасуын қамтитын іс-шаралар бағдарламасын қабылдаймыз. Ашхабадтағы Превентивті дипломатия жөніндегі аймақтық орталықты қоса алғанда, БҰҰ-ның мамандандырылған институттары оны жүзеге асыруға белсенді қатысады деп үміттенеміз.

Құрметті достар!

Қазіргі жаһандық шиеленістердің сақталуы және мемлекеттер арасындағы сенімнің әлсіреуі жағдайында бейбітшілік пен делдалдық қағидаттарына ортақ міндеттеме бұрынғыдан да өзекті болуда.

Сондықтан Түркіменстанның 2025 жылды “Халықаралық бейбітшілік пен сенім жылы” деп жариялау туралы ұсынысы әлемдік қауымдастықтың ең маңызды талаптарына сай келеді.

Өзбекстан бұл бастаманы толық қолдады және БҰҰ Бас Ассамблеясының тиісті резолюциясы тең демеушісі болды.

Біз бұл жаһандық идея қақтығыстарды қабылдамайтын, келіссөздер үстелінде Шиеленістерді шешуге адал және бейбітшілікті орнату үшін ықпалды іс-шаралар қарауды жоқтайтын елдерді біріктіруге қызмет етеді деп санаймыз.

Өзара сенім, құрмет және ынтымақтастық қағидаттары Орталық Азияны бейбітшілік, ынтымақтастық және тату көршілік мекеніне айналдыру саясатымыздың негізі болып табылатынын атап өткім келеді.

Өткен айда Ташкентте өткен аймақ мемлекет басшыларының жетінші Мәслихат кездесуі бірлікті нығайтуға, аймақтағы бейбітшілік пен тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін бірлескен шаралар қарастыру және көпжақты экономикалық ынтымақтастықты кеңейтуге дайын екенімізді тағы да көрсетті.

Түркіменстанның сындарлы және бейбітшіліксүйгіш саясаты Орталық Азиядағы тұрақтылық пен дамуды қамтамасыз етудегі маңызды фактор болып табылатынын атап өткен жөн.

Ресми Ашхабад Қор аясында жоғары деңгейдегі диалогты жандандыруда маңызды рөл атқарды. 2018 жылы — көп жылдардан бері алғаш рет Аралды құтқару халықаралық қорының мемлекет басшыларының алғашқы саммитін ұйымдастырды.

Осы жылдың август айында Авазада теңізге шыға алмайтын дамушы елдер бойынша БҰҰ-ның үшінші конференциясын өткізу аймақта бірыңғай көлік-логистикалық кеңістікті қалыптастыруға маңызды үлес қосты.

Біздің және Түркіменстанның Ауғанстанда аймақтық экономикалық үдерістерге тарту және инфрақұрылымдық байланысты нығайту арқылы оның бейбіт дамуын ілгерілету мәселелеріне көзқарастары толығымен сәйкес келеді.

Ашхабадтың энергетикалық және су қауіпсіздігін, тұрақты көлік байланысын қамтамасыз ету, сондай-ақ аймақтағы экожүйені қорғау жөніндегі бастамалары Орталық

Азиядағы іс-әрекетімізді табиғи түрде толықтырады.

Бейбітшілік пен сенім сияқты асыл идеяларды қамтитын бұл ұсыныстар Түркіменстанның аймақтық мемлекет басшыларының Мәслихат кездесулер форматындағы төрағалығы кезіндегі күн тәртібінде лайықты орын алатынына сенімдімін.

Құрметті конференцияға қатысушылар! Өзара құрметке, сенімге және ауызбіршілікке негізделген ынтымақтастық бізге ең ауқымды жоспарларды жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Сондықтан бұл жоспарларды гуманитарлық ынтымақтастық арқылы ілгерілетуі маңызды.

Осыған байланысты, келесі жылы Ташкентте шығармашылық топтардың, ғалымдар мен жазушылардың қатысуымен “Мәдениеттер диалогы” атты бірлескен халықаралық гуманитарлық форум ұйымдастыруды, сондай-ақ білім, мәдениет және еріктілік салаларындағы бастамаларды бірлесіп жүзеге асыру арқылы жастарды бейбітшілік пен сенімділік үдерісін нығайтуға тартуға бағытталған “Жастар бейбітшілік пен сенім жолында” аймақтық бағдарламасын енгізуді ұсынамыз.

Құрметті достар!

Бейбітшілік пен сенім — ортақ өркендеудің негізі. Бұл құндылықтарды нығайту бүкіл халықаралық қауымдастық үшін шешуші басымдық болып қалуы керек.

Өзбекстан әлемдегі әділ және тұрақты тәртіпті қалыптастыруға іс-жүзінде үлес қосуды жалғастыруға дайын.

Форумға қатысушыларға жемісті жұмыс, ал бауырлас Түркіменстан халқына бейбітшілік, әл-ауқаттылық және одан әрі өркендеу тілеймін.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҮШІН БЕЙБІТШІЛІК ПЕН СЕНІМДІ НЫҒАЙТУ МАҢЫЗДЫ

(Жалғасы.
Басы 1-бетте.)

— Өткен айда Ташкентте өткен аймақ мемлекеттері басшыларының жетінші Мәслихат кездесуі бірлікті нығайтуға, аймақтағы бейбітшілік пен тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін бірлескен күш-жігер жұмсауға және көпжақты экономикалық

ынтымақтастықты кеңейтуге дайын екенімізді тағы да көрсетті, — деді Шавкат Мирзияев.

Осы тұрғыдан алғанда, Түркіменстанның сындарлы және бейбітшіліксүйгіш саясаты Орталық Азиядағы тұрақтылық пен дамуды қамтамасыз етудің маңызды факторы болып табылатынына ерекше назар аударылды.

Мемлекет басшысы Түркіменстан бейбітшілік пен сенім сияқты асыл идеяларды бейнелейтін бұл ұсыныстар Ашхабадтың аймақ мемлекеттері басшыларының Мәслихат кездесулеріне төрағалық етуі кезінде күн тәртібінен лайықты орын алатынына сенім білдірді. Оларау құрмет, сенім және ынтымақтастыққа негізделген

гуманитарлық ынтымақтастықты дамытудың маңыздылығын атап өтіп, еліміздің басшысы келесі жылы Ташкентте “Мәдениеттер диалогы” бірлескен халықаралық гуманитарлық форумын ұйымдастыруды және “Жастар бейбітшілік пен сенім үшін” аймақтық бағдарламасын енгізуді ұсынды. Мемлекет басшысы сөзінің

соңында Өзбекстан әлемде әділ және тұрақты тәртіпті құруға іс жүзінде үлес қосуды жалғастыруға дайын екенін атап өтті. Сонымен Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзияевтың Түркіменстанға іс жүзіндік сапары аяқталды.

ӨзА

АКАДЕМИК АБДУЛЛА УБАЙДУЛЛАЕВ

Медицина саласындағы көрнекті ғалым, Өзбекстан Ғылым академиясының академигі, медицина ғылымдарының докторы, профессор Абдулла Мухаррамович Убайдуллаев осы жылдың 9 декабрінде 91 жасында қайтыс болды.

А.Убайдуллаев 1934 жылғы 20 март күні Ташкент қаласында дүниеге келген. Орта мектепті бітіргеннен кейін Ташкент мемлекеттік медицина институтында (қазіргі Ташкент мемлекеттік медицина университеті) оқыды. Еңбек жолын Ташкент қаласындағы 1 клиникалық ауруханада фельдшер болып бастады. Кейінірек Ташкент пен Мәскеу қалаларында аспирантура мен докторантурада оқып, кандидаттық және докторлық диссертацияларын қорғады. Ғылым саласындағы көпжылдық қызметі үшін 1995 жылы Өзбекстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі, ал 2000 жылы толық мүшесі болып сайланды.

А.Убайдуллаев 70 жылға жуық жұмыс барысында Ташкент дәрігерлер біліктілігін арттыру институтының ассистенті, доценті, факультет деканы, Республикалық фтизиатрия және пульмонология ғылыми-зерттеу институтының директоры және Медицина қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін дамыту орталығының профессоры сияқты жауапты қызметтерде жанқиярлықпен қызмет етіп, өзінің жоғары ғылыми-педагогикалық және басшылық әлеуетін көрсетті.

Бүкіл өмірін қоғам денсаулығын қорғаудай абыройлы іске арнаған тәжірибелі ғалым осы саладағы жоғары білікті кадрларды даярлау мен қайта даярлауға, сондай-ақ Өзбекстанда заманауи медицина ғылымының дамуына лайықты үлес қосты.

Атап айтқанда, ол фтизиатрия және пульмонология-эпидемиология саласында жансөбiлдiк көрсетiп, туберкулез бен тыныс алу жолдарының дәстүрлi емес ауруларының алдын

алу және емдеудегі өзекті тақырыптар бойынша ғылыми зерттеулер жүргізді, көптеген монографиялар, оқулықтар мен оқу құралдары жазды, сондай-ақ Өзбекстанда пульмонология және аллергология салаларында жана мектеп құрды.

А.Убайдуллаев түрлі кезінде Орталық Азия пульмонологтары қауымдастығының президенті, “Орта Азия пульмонологтарының хабарнамасы” ғылыми журналының бас редакторы, Еуропа респираторлар қоғамының, Халықаралық туберкулез және тыныс алу аурулары одағының мүшесі қызметтерін атқарып елімізде және халықаралық ғылыми қауымдастық арасында жоғары бағаланды. Жанкүйер ғалым көптеген жастарға тәлімгерлік етті, оның басшылығымен ондаған кандидаттық және докторлық диссертациялар қорғалды.

Академик А.Убайдуллаевтың еліміздегі медицина саласын дамытудағы еңбегі мемлекетіміз тарапынан лайықты бағаланды. Ол “Өзбекстан Республикасының еңбек сіңірген денсаулық сақтау қызметкері” құрметті атағы және “Буюк хизматлари учун” ордені мен марапатталды.

Көрнекті ғалым, жастардың мейірімді тәлімгері, шынайы және қарапайым жан Абдулла Убайдуллаевтың есімі жүрегімізде мәңгі сақталады.

**Ш.МИРЗИЯЕВ,
Т.НОРБОВЕВА,
Н.ИСМОИЛОВ,
А.АРИПОВ, Ш.АЮПОВ,
А.ХУДАЯРОВ**

Депутат мінбері

ӨЗАРА ТИІМДІЛІК, ТҰРАҚТЫ ДИНАМИКА МЕН МҮМКІНДІКТЕР

Қазіргі уақытта Өзбекстан — Америка қарым-қатынастары үнемі нығайып, сапалық жағынан жақсару кезеңінен өтуде. Бұл ашықтыққа, іс жүзіндік ынтымақтастыққа және мүдделерді өзара құрметтеуге бағытталған Өзбекстанның сыртқы саясатын жаңартудың практикалық нәтижесі.

Соңғы жылдары саяси диалогтың динамикасы айтарлықтай артты. Тұрақты байланыстар аймақтық қауіпсіздік, экономикалық ынтымақтастық және гуманитарлық алмасу мәселелері талқыланатын өзара сенім атмосферасын қалыптастырады. Ынтымақтастық теңдік қағидадарында және әр тараптың ұлттық басымдықтарын ескере отырып дамып келе жатқаны ерекше маңызды.

Экономикалық салада Америка компанияларының Өзбекстандағы жобаларға қатысуы кеңейіп келеді. Ақпараттық технологиялар, қайта тікелетін энергия көздері, агроөнеркәсіптік кешен және кәсіпкерлікті

дамыту салаларындағы бірлескен бағдарламалар белсенді түрде талқылануда. Америка Құрама Штаттарының жетекші қаржы институттарымен серіктестік инвестицияларды тарту және заманауи басқару тәжірибелерін енгізу үшін қолайлы жағдайлар жасайды.

Білім беру және ғылым саласындағы ынтымақтастық маңызды бағыт болып қала береді. Студенттер алмасуының, мамандарды даярлау бағдарламаларының және бірлескен ғылыми жобалардың саны артып келеді. Америка университеттері академиялық мобильді бағдарламаларын және инновациялық оқыту әдістерін

енгізуде Өзбекстан жоғары оқу орындарының негізгі серіктестеріне айналууда. Бұл жаһандық үдерістерде сенімді әрекет ете алатын мамандардың жаңа буынын дайындауда маңызды рөл атқарады.

Орталық Азиядағы қауіпсіздік пен тұрақтылықты қамтамасыз етуге де ерекше назар аударылады. Бұл салалардағы сындарлы диалог аймақтық бейбітшілікті нығайтуға және тату көршілік қарым-қатынастарды дамытуға қызмет етеді. Мұның бәрі Өзбекстан — АҚШ қарым-қатынастарының қазіргі кезеңі өзара мүддемен, тұрақты динамикамен және бірлескен мүмкіндіктерді кеңейтуге деген ұмтылыспен сипаттала-тынын көрсетеді. Ынтымақтас-тықтың бұл бағыты аймақтың бейбіт және жедел дамуының маңызды факторына айналууда.

Бұл үрдістер Президент Шавкат Мирзияевтың Америка Құрама Штаттарының Президенти Дональд Трамппен Вашингтондағы кездесуінде көрініс тапты. Бұл сұхбат Өзбекстан-Америка стратегиялық

серіктестігін дәйекті түрде нығайтудың логикалық жалғасы болды.

Келіссөздердің маңызды жағы жаһандық және аймақтық қауіпсіздік мәселелері, соның ішінде Орталық Азия мен Америка Құрама Штаттары арасындағы “C5+1” форматындағы ынтымақтастықты дамыту бойынша пікір алмасу болды. Сол күні біздің Президент Орталық Азия елдері мен Америка Құрама Штаттары көшбасшыларының осы форматтағы саммитіне қатысты.

Америка Құрама Штаттары Президентінің төрағалығымен өткен саммит аймақтың барлық елдерінің көшбасшыларын біріктірді. Кездесудің ерекше атмосферасы Орталық Азияның әлемдік саясаттағы маңыздылығының артуын және оның тұрақты ынтымақтастық механизмдерін қалыптастыруға деген ұмтылысын растады.

Мемлекетіміз басшысы саммитті ұйымдастырғаны үшін Америка тарапына алғысын білдіріп, соңғы онжылдықта “C5+1” форматы аймақ елдері мен Амери-

ка Құрама Штаттары арасындағы сауда-экономикалық, көлік және энергетикалық қатынастарды нығайтудың тиімді алаңына айналғанын атап өтті. Өз сөзінде ол ынтымақтастықты одан әрі институционалдық дамытуға бағытталған бірқатар өзекті бастамаларды ұсынды.

Оларға қатысушы мемлекеттерде кезекпен орналасатын тұрақты Хатшылық құру, Инвестициялар мен сауда бойынша үйлестіру кеңесін құру және Орталық Азия инвестициялық серіктестік қорын іске қосу, дайын өнімдерді жаһандық жеткізу тізбегіне біріктіру бойынша арнайы комитет құру және аймақтық агротехнологиялық инновациялық серіктестікті құру кіреді.

Президент Шавкат Мирзияевтың Америка Құрама Штаттарына сапары серіктестіктің тұрақты динамикасын және өзара сенімді нығайтуды көрсетті. Ынтымақтастықтың жаңа практикалық механизмдері қалыптастырылды, инвестициялық және технологиялық жобалар іске қосылды. Ең бастысы, екі елдің және бүкіл аймақтың тұрақты дамуы мен өзара пайдасы үшін бірлесіп жұмыс істеуге дайын екендігі расталды.

**Ақтам ХАЙИТОВ,
Олий Мажлис Заң шығару палатасындағы ӨзлiдеП фракциясының жетекшiсi.**

Көшпенді мәдениеттің рәмізі

ҚАРАҚАЛПАҚ ҚОБЫЗЫ МЕН КИІЗ ҮЙІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕНГЕЙДЕ МОЙЫНДАЛДЫ

Қарақалпақ қобызын жасау және онда орындау өнері ресми түрде ЮНЕСКО-ның Шұғыл қорғауды қажет ететін материалдық емес мәдени мұралар тізіміне енгізілді. Бұл тарихи шешім Үндістан астанасында өткен ЮНЕСКО-ның Материалдық емес мәдени мұраны қорғау бойынша Үкіметаралық комитетінің 20-сессиясы қатысушылары тарапынан бір ауыздан мақұлданды.

Осы маңызды оқиға Өзбекстанның мақсатты түрде жүргізген іс-әрекетінің нәтижесі болып, Қарақалпақстанның бірегей мәдени дәстүрі халықаралық деңгейде мойындалғанын айқын көрсетеді.

Қобыз өнерінің тізімге енгізілуі Өзбекстанның ЮНЕСКО тізіміндегі мәдени мұра элементтерінің санын он алтыға жеткізді. Бұл өз кезегінде еліміздің көне өркениет пен бай мәдениеттің әлемдік орталықтарының бірі ретіндегі мәртебесін растауда.

Қобыз — көне ішекті-ысқылы музыкалық аспап. Ол түркі халықтары, әсіресе қарақалпақтар, қазақтар және қырғыздар арасында кең тараған. Қарақалпақ қобызы дәстүрлі түрде тұтас ағаштан (көбіне тұттан) жасалады, жылқының қылынан жасалған екі ішегі бар және терең әрі

өзіндік ерекше дыбыс шығарады.

Жырау — қарақалпақтың дәстүрлерін айтып, тарихи әңгімелерді қобыздың сүйемелдеуімен орындайтын өнер иесі. Жыраулық дәстүр қарақалпақ халқының тарихы, философиясы мен рухани құндылықтарын жеткізетін музыка мен поэзияның ерекше бірілгін танытады.

Қобыз жасаушы шеберлер мен орындаушылардың саны азайып бара жатқаны себепті аталған өнердің жойылып кету қаупі бар. Сондықтан оны Шұғыл қорғауды қажет ететін мұралар тізіміне енгізу қажеттілігі пайда болды. Сарапшылар да бұл бірегей дәстүрді болашақ ұрпаққа жеткізу маңызды екенін атап өтті.

Сессия барысында “Қасиетті мұраның жаңғыруы: қобыз және

қарақалпақ жырауларының эпикалық дәстүрі” атты сайт-инвент өтті. Бағдарламаға танымал жыраулар Бакберген Сырымбетов пен Давронбек Ендірбековтің тікелей орындауы, қобыз бен жыраулыққа арналған деректі фильмнің көрсетілімі және шебер Марат Жақсымұратовтың қобыз жасау үдерісін көрсеткен шеберлік сабағы кірді.

Сонымен қатар 11 декабрь күні Үндістанда өтіп жатқан осы сессияда қарақалпақ киіз үйін адамзаттың материалдық емес мәдени мұрасының репрезентативтік тізіміне енгізу мәселесі де қаралды.

Халықаралық шарада Өзбекстанның мәдени мұрасының он жетінші элементі — қарақалпақ киіз үйі де әлемдік деңгейде мойындалып, ЮНЕСКО-ның Адамзаттың материалдық емес мәдени мұрасының репрезентативтік тізіміне бір ауыздан қабылданды.

Өзбекстан, Казакстан және Қырғызстан көшпелі түркі халықтарының дәстүрлі үйі — киіз үйі ЮНЕСКО-ның Репрезентативтік тізіміне енгізу бойынша бірлескен аталым ұсынған болатын.

Қарақалпақ киіз үйінің тізімге енуі бүкіл Өзбекстан, әсіресе Қарақалпақстан Республикасы үшін аса маңызды әлеуметтік-саяси және мәдени оқиға саналады.

Қарақалпақ киіз үйі — өзіндік сыртқы келбеті, өрнектері және танбаларымен ерекшеленетін, қарақалпақ халқының дүниетанымы, эстетикасы мен табиғи өмір салтын бейнелейтін халықтың сәулет өнерінің бірегей үлгісі. Оның халықаралық деңгейде мойындалуы ұлттық болмысты сақтау мен насихаттауға қызмет етеді.

Бұл оқиға Өзбекстан басшылығының бұл мәдени-гуманитарлық мұраны халықаралық аренада ілгерілету бағытындағы табанды әрі табысты күш-жігерінің айқын дәлелі болды. Сондай-ақ еліміздің ашықтық және әлемдік мұра үлгілерін сақтау қағида-тары тағы бір рет көрініс тапты.

Қарақалпақ киіз үйінің тізімге енгізілуі — соңғы жылдары Өзбекстан мен ЮНЕСКО арасындағы жедел дамып келе жатқан серіктестіктің айқын жемістерінің бірі. Өзара тиімді серіктестік осы жылдың октябрь-ноябрь айларында Самарканд қаласында өткен ЮНЕСКО Бас конференциясының 43-сессиясынан кейін жаңа деңгейге көтерілді.

Бұл киіз үй — Өзбекстан мәдени мұрасының ЮНЕСКО-ның әртүрлі тізімдеріне енгізілген он жетінші элементі болды. Бұл еліміздің Ұлы Жібек жолындағы дүниежүзілік өркениеттің

**“Дуне” АА,
Дели қаласы.**

ӨЗБЕКСТАН ҚАҺАРМАНЫ АБДУРАИМ ХАМИДОВ

Бүкіл өмірі мен еңбегін ауыл шаруашылығы саласын дамытуға арнаған белгілі фермер, Өзбекстан қаһарманы Абдураим Хамидов 82 жасында қайтыс болды.

А.Хамидов 1943 жылы 20 октябрьде Наманган облысының Турақорған ауданында дүниеге келген. Еңбек жолын 1960 жылы аудандағы “Ўзбекистон” ұжымшарында механизатор болып бастады. Кейінірек шіркет шаруашылығында мердігер болып жұмыс істеді. 2007 жылы “Шаханд хумо куши” шаруашылығын құрып, онда көп жылдар бойы адал еңбек етті.

60 жылға жуық еңбек жолында А.Хамидов өзін диқаншылықтың нағыз шебері, заманауи агротехнологияларын терең менгерген, мақта өсіруде өз мектебін құрған белсенді фермер, еңбеккор, шынайы және халқына адал адам ретінде көрсетіп, еліміздегі аграрлық салада кең ауқымды реформаларды жүзеге асыруға, фермерлік қозғалыстың дамуын жана деңгейге көтеруге лайықты үлес қосты.

Ол Наманган облыстық халық депутаттары кеңесінің депутаты ретінде облыстыңын әлеуметтік-экономикалық дамуына, халықтың тұрмыс деңгейін жақсартуға, жас ұрпақты Отанға деген сүйіспеншілік пен адалдық рухында тәрбиелеуге ерекше белсенділік танытты.

Абдураим Хамидовтың көпжылдық жемісті еңбегі мемлекетіміз тарапынан лайықты бағаланды. Оған “Ўзбекистон Қахраманы” атағымен “Мехнат шұхраты” орденімен және Өзбекстан Республикасының Құрмет грамотасымен марапатталған.

Еліміздің ауыл шаруашылығы саласының танымал өкілі, жанқияр ұстаз, шынайы және қарапайым жан Абдураим Хамидовтың жарқын жады жүрегімізде мәңгі сақталады.

**Ш.МИРЗИЯЕВ, Т.НОРБОВЕВА, Н.ИСМОИЛОВ,
А.АРИПОВ, С.ТУРДИЕВ, Ш.АБДУРАЗЗАҚОВ**

Әдістеме

КЛАСТЕРЛІК ТӘСІЛ НЕГІЗІНДЕ БІЛІМ БЕРУ ҮДЕРІСІ ШМПУ МЫСАЛЫНДА

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінің ең маңызды міндеттерінің бірі – студенттерді кәсіби тұрғыдан бәсекеге қабілетті және технологиялық өзгерістерге бейімделгіш ету. Бұл үдерісте кластерлік тәсіл білім беру сапасын жаңа деңгейге көтерудің тиімді құралы ретінде көрсетілуде. Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетінде (ШМПУ) осы тәсілге негізделген білім беру үдерісінің кәсіби-технологиялық өзгергіштігін дамытуға да үлкен мән берілуде бөлінеді.

Бүгінде еңбек базарының өзгермелі талаптары білім беру жүйесінен икемді, инновациялық және кәсіби дағдысы мықты кадрларды даярлауға талап үлкен. Кластерлік тәсіл білім беру мекемелері мен өндіріс секторы арасындағы ынтымақтастықты нығайту арқылы білім берудің кәсіби-технологиялық өзгергіштігін қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Өзбекстанның білім беру жүйесінде жүзеге асырылып жатқан түбегейлі реформалар заманауи инновациялық тәсілдер мен интеграцияланған білім беру модельдерін енгізуді талап етеді. Әсіресе, жалпы және кәсіптік білім беру салаларында студенттерді практикалық дағдылары бар бәсекеге қабілетті мамандар ретінде даярлау қажеттілігі артып келеді. Шыршық мемлекеттік педагогикалық университеті (ШМПУ)

Дағды

БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ КАДРЛАРДЫ ДАЙЫНДАУ

Елімізде жүргізіліп жатқан кешенді реформалар барысында білім беру саласында, атап айтқанда, жоғары білім беру жүйесінде мүлдем жаңа кезең басталды. Бүгінде Жаңа Өзбекстан жағдайында жоғары оқу орындарының басты мақсаты – қоғам қажеттіліктерін қанағаттандыратын, заманауи білім мен дағдыларға ие, бәсекеге қабілетті, инновациялық тұрғыдан ойлайтын, физиологиялық және рухани тұрғыдан дені сау кадрларды даярлау.

Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетіндегі оқу үдерісінде теориялық біліммен қатар практикалық дағдыларды қалыптастыруға ерекше көңіл бөлінеді. Университет жанындағы эксперименттік мектептермен және колледждермен, сондай-ақ тәжірибелі мұғалімдермен бірлесіп ұйымдастырылатын оқу-тәжірибелік оқу сабақтары студенттердің кәсіби қызметке дайындық деңгейін арттыруға қызмет етеді. Университет студенттер мен оқытушылардың салауатты өмір салтын қалыптастыруға, дене шынықтыруға, психологиялық тұрақтылыққа және рухани жетілуіне үлкен көңіл бөледі. Университеттің дене шынықтыру факультеті дені сау және физиологиялық тұрғыдан дайын кадрларды даярлау бойынша кең көлемді жұмыс жүргізеді. Бұл факультет тек спорт саласындағы мамандарды ғана емес, сонымен қатар білім беруде, тәрбиелеуде және қоғамда салауатты өмір салтын қалыптастыруда көшбасшы болып табылатын жаттықтырушылар мен мұғалімдерді де дайындайды. Факультет: Заманауи спорттық нысандар мен зертханалар жұмыс істейді; Теориялық және практикалық дайындық

Кәсіпкерлікке — кең өріс

САПАЛЫ ЕСІКТЕР ЖЕТКІЗІЛУДЕ

Елімізде шағын және орта бизнесті дамыту бойынша атқарылып жатқан шаралар, кәсіпкерлерге жасалған мүмкіндіктердің арқасында жақсы нәтижелерге қол жеткізілуде.

Президент тарапынан кәсіпкерлерді қолдауға қатысты қабылданған қаулы мен жарлықтардың негізінде жұмыс істеп жатқан кәсіпкерлердің жетістіктерін көріп, көзіміз куануда. Ең бастысы, олар халқымызға қызмет етіп, алғысын алуда. Қарақалпақстан Республикасы Такиатас ауданында жұмыс істеп тұрған есік өндіру кешенінің 4 кәсіпкер жұмыс істеуде.

нақты жұмыс үдерістерін үйренеді, бұл олардың кәсіби дайындығын арттырады және жұмысқа орналасу мүмкіндігін кеңейтеді. Кластерлік тәсіл — ресурстарды тиімді пайдалану және белгілі бір аймақтағы немесе сектордағы өзара байланысты ұйымдардың, мекемелердің және субъектілердің өзара ынтымақтастығы арқылы бәсекеге қабілеттілікті арттыру тұжырымдамасы. Білім беру саласында бұл тәсіл білім беру үдерісінде тәжірибеге бағытталған ынтымақтастыққа, жаңа технологияларды енгізуге және кәсіби салалардағы өзгергіштікті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. “Өзгергіштік” дегеніміз — білім беру үдерісінде әртүрлі салалар, модульдер, оқыту технологиялары және бағалау жүйелері арқылы таңдау мүмкіндіктерін жасау. Кәсіби және технологиялық өзгергіштік мыналарды білдіреді: Студент өзінің қызығушылығына негізделген кәсіби модульді таңдайды; заманауи технологиялар (компьютерлік модельдер, виртуалды зертханалар, интерактивті эксперименттер) негізінде оқытылады; әр модульде оқыту салаға жақын нақты тапсырмалар негізінде жүзеге асырылады. Оқу үдерісіндегі кәсіби және технологиялық өзгергіштік химияда келесідей көрінеді: Студенттер химияның әртүрлі салаларына бағытталады: органикалық, бейорганикалық, бионемесе өнеркәсіптік химия.

Муаттар ҚУРБАНОВА, ШМПУ-дың оқытушысы.

лім беру іс-шаралары үнемі өткізіліп тұрады. Факультет профессорлары, оқытушылары және жас ғалымдар салауатты өмір салтын насихаттау, халық арасында дене шынықтыру белсенділігін арттыру және спорт арқылы жастардың санасында оң құндылықтарды қалыптастыру үшін де белсенді жұмыс істейді. Сонымен қатар, факультет студенттері әлемдік, азиялық, республикалық және халықаралық спорттық жарыстарға белсенді қатысып, жоғары нәтижелерге қол жеткізеді. Соңғы жылдары университет халықаралық қатынастарды белсенді түрде дамытып, Түркия, Польша, Оңтүстік Корея, Ресей, Қазақстан, Малайзия және Индонезия сияқты елдердің беделді университеттерімен серіктестік орнатты. Бұл профессорлардың, оқытушылардың және студенттердің академиялық мобильділігін қамтамасыз етуде, білім беру сапасын арттыруда және жаңа білім алуда үлкен маңызға ие. Университет сонымен қатар шет тілдерін, әсіресе ағылшын тілін тереңдетіп оқытуға ерекше назар аударады. Студенттерге IELTS және CEFR сияқты сертификаттар алуға кеңес беріледі. Қорытындылайтын болсақ, Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетінде салауатты және бәсекеге қабілетті кадрларды даярлау бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар Жаңа Өзбекстанның білім беру саясатына толық сәйкес келеді. Университет ұжымы заманауи, жетілген, білімді, физиологиялық және рухани жетілген мұғалімдер буынын тәрбиелеуге міндеттенеді. Біз бүгінгі күш-жігер ертенгі табысты мамандарды, зерттеушілерді және Отанға адал адамдарды тәрбиелеуге қызмет ететініне сенімдіміз.

А.АБДУЛАХАТОВ, ШМПУ доценті, (PhD).

жұмыспен қамтылған. Өнімдерімізді негізінен ішкі базарға сатып жатырмыз. Ең арзан есіктеріміз 400 мың, ал қымбаты — 600 мың сум. Өнімімізді базарға шығарумен қатар, тұтынушылардың тапсырысы бойынша жұмыс істейміз. Табысымыз жаман емес. Айлықтарымызды да уақытында алып жатырмыз, — дейді “Рамазан-Гүлназ” ЖШҚ жұмысшысы Бекболат Нұрымбетов. Мұнда жұмыс істеп жатқан жұмысшылармен әңгімелескен, олардың өз кәсібіне деген сүйіспеншілігінің куәсі боласын. Демек, мұндағы кәсіпкерлер мен жұмысшылардың бір максатта жұмыс істеуі арқылы жақсы нәтижелерге қол жеткізуі халыққа қызмет көрсетіп, отбасына мол табыс болып қайтып жатыр.

Тілеухан ШӨМЕКОВА, “Нұрлы жолдың” меншікті тілшісі.

Маман кеңесі

ЖАС СПОРТШЫЛАРДЫ ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ ДАЙЫНДАУ

Жас спортшыларды физиологиялық шынықтыру спорттық дайындықтың маңызды құрамдас бөліктерінің бірі және денені жан-жақты дамытуға, денсаулықты нығайтуға, дене қабілеттерін жақсартуға және жаттығудың барлық басқа түрлері үшін берік функционалдық база жасауға бағытталған үдеріс ретінде түсініледі. Қазіргі заманғы спорт спортшылардың дене шынықтыруына жоғары талаптар қояды.

рек қатысатын нақты бұлшықет топтарын таңдамалы дамыту. Жас спортшылардың физиологиялық қозғалыс дағдылары жүйесіндегі ең маңызды қозғалыс қасиеттерін дамытуға бағытталған. Сондықтан арнайы дене шынықтырудың негізгі құралы ретінде жарыс жаттығулары спортшының денесіне әсерін күшейтетін әртүрлі күрделендіретін элементтермен бірге қолданылады. Дене шынықтырудың барлық түрлерінің белгілі бір ұқсастықтары бар. Жас спортшылардың дене шынықтыруы олардың спорттық мамандығымен тығыз байланысты. Жаттығу кезінде кез келген дене шынықтыру түрін дұрыс бағаламау сайып келгенде спорттық шеберліктің дамуына кедергі келтіреді. Жас спортшыларды дайындаудағы қажетті құралдардың арақатынасы қойылған міндеттерге, спортшылардың жасына, шеберліктеріне, жеке ерекшеліктеріне, жаттығу үдерісінің кезеңдеріне, сондай-ақ дененің қазіргі жағдайына байланысты өзгереді.

Х.АТАХАНОВ, Шыршық мемлекеттік педагогикалық университеті Спорттық ойындар және оқыту әдістемесі кафедрасының аға оқытушысы.

Көкейкесті

WI-FI ӨШСЕ, НЕ ОҚИМЫЗ?

Интернетке тәуелді өмір бүгінгі заман адамы үшін тыныс алғанмен бірдей болып бара жатыр. Өр минут сайын келетін хабарламалар, посттар, трендтегі видеолар санамызды жаулап, уақыттың қалай өтіп жатқанын аңғармай қаламыз. Ал енді бір сәтке елестетіп көріңіз: Wi-Fi өшті. Instagram ашылмайды. TikTok жаңаланбайды. YouTube жүктелмейді. Осындай сәтте біз не істейміз? Міне, дәл осы кезде еске түсетін ең сенімді дос — кітап болуы керек.

Қазіргі цифрлы ұрпақтың бір нәрсеге ұзақ уақыт зейін қоя алмауы заманның басты мәселелерінің бірі. Ал кітап оқу керісінше сабырлылықты, төзімділікті, терең ойлауды талап етеді. Бірақ дәл осы қасиеттер адамды тұлға ретінде қалыптастырады. Сол себепті де кітап оқу бүгінде бұрынғыдан да маңызды, бұрынғыдан да құнды әрекетке айналып отыр. Кітап оқу ойлаудың нағыз жаттығуы. Әрбір сөйлем жана ойға жетелейді, әрбір тарау адамның қиялын кеңейтеді. Кітап адамға талдау жасауға, пікір айтуға, өз көзқарасын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Ол тек ақпарат беріп қана қоймай, адамды ішкі тұрғыдан өсіреді. Сонымен қатар адам неғұрлым көп оқыса, соғұрлым сөздік қоры байып, ойын анық әрі сауатты жеткізе бастайды. Кітап оқитын адамда мықты ойлау қабілеті, нақты ұстаным, терең талдау қалыптасады. Кітап тек білім көзі ғана емес, рухани тыныштықтың да шипасы. Ол стрессті азайтып, жан дүниені тыныштандырады. Жақсы

кітап оқырманды басқа дәуірге, басқа тағдырлар әлеміне жетелеп, өз өміріне басқа қырынан қарауға үйретеді. Кейде бір ғана кітап адамның өмірге деген көзқарасын түбегейлі өзгертіп жібере алады. Бүгінде кітап оқуға “уақыт жоқ” деу де қисынсыз. Себебі қазіргі таңда қағаз кітаппен қатар электронды және аудиокітаптар да қолжетімді. Көлікте келе жатып та, серуендеп жүріп те тындап, оқып, білім алуға толық мүмкіндік бар. Ендеше, Wi-Fi өшсе не оқимыз? Шынайы жауап — кітап оқимыз. Өйткені білім тоққа да, интернетке де, алгоритмге де тәуелді емес. Білім адамның жүрегінде, санасында. Ал кітап сол білімге апаратын ең сенімді кілт. Бүгін бір бет оқыңыз, ертен бір тарау, бір айда бір кітап оқыңыз. Сонда өміріңіздің қалай өзгеріп жатқанын өзіңіз де байқамай қаласыз.

Сурайя ИСАҚОВА, Мырзашөл аудандық ақпарат-кітапхана орталығы.

Энергетикалық серпіліс дәуірі

ӨЗБЕКСТАННЫҢ ҚУАТТЫ БОЛАШАҒЫНЫҢ ШАМШЫРАҒЫ

Баяуыт ауданындағы алып құрылыс алаңында күн сайын жаңа тарих жазылып жатыр. Қуаты 1573 мегаватт болатын “Сырдария-2” жылу электр орталығының құрылысы бүгінде қызу қарқынмен жүріп, елдің энергетика саласында бұрын-соңды болмаған ірі серпілістің нышанына айналуда. Бұл жоба тек энергетикалық нысан ғана емес, Өзбекстанның экономикалық дербестігі мен экологиялық тұрақтылығына жол ашатын стратегиялық бастама.

Заманауи бу өндіру технологияларына сүйеніп салынып жатқан жаңа станция жылына 10 миллиард киловатт-сағат электр энергиясын өндіруге қауқарлы. Бұл көрсеткіш елдің жалпы электр энергиясына деген сұранысының шамамен 17 пайызын өтеп, миллиондаған тұтынушыны тұрақты жарықпен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар орталық іске қосылғаннан кейін жыл сайын 2 миллиард текше метр табиғи газ үнемделеді. Бұл экономикалық тиімділік ғана емес, табиғатты қорғаудың нақты көрінісі. Зиянды шығарындылардың айтарлықтай азаюы экологиялық тұрақтылықты арттырып, жасыл энергетикаға қарай нақты қадам жасайтыны сөзсіз.

2023 жылдың март айында басталған бұл жоба халықаралық ынтымақтастықтың жарқын үлгісі бо-

лып отыр. Қытай, Катар және Жапония компаниялары “Энерсок” бірлескен кәсіпорны аясында күш біріктірсе, құрылыс жұмыстарына Түркия, Пәкістан және Франциядан да мамандар тартылған. Құрылыс алаңында бүгінде 1500-ден 2000-ға дейін адам еңбек етуде, олардың жартысы жергілікті тұрғындар. Бұл өз кезегінде өңір экономикасына тың серпін беріп, жаңа жұмыс орындарының ашылуына жол ашты.

Жобаның барлық кезеңдері кестеге сай жүзеге асырылууда. Жабдықтарды орнату және іске қосу жұмыстары халықаралық стандарттарға толық сәйкес келеді. “Сырдария-2” электр станциясы 2026 жылдың июнь айында пайдалануға берілген соң, елдің энергетикалық қауіпсіздігіне елеулі үлес қосып, энергетикалық жүйенің тұрақтылығын қамтамасыз

етпек. Жоба жетекшісінің орынбасары, қытайлық маман Цзинь Хунчжу атап өткендей, “Бұл нысан Өзбекстан халқының болашағына деген сенімнің кепілі. Біз мұнда тек зауыт емес, елдің қуатты болашағын салып жатырмыз”.

Шынында да, “Сырдария-2” тек энергетикалық инфрақұрылымның бір бөлігі емес, бүкіл елдің дамуына серпін беретін стратегиялық қадам. Бұл жоба арқылы Өзбекстан тіктелетін энергия көздерімен интеграцияға дайын заманауи жүйе қалыптастырады. Энергия өндірудің тиімділігі артқан сайын, табиғи ресурстар үнемделіп, елдің экологиялық балансы жақсара түседі.

Мемлекет басшысының бастамасымен энергетика саласында ірі реформалар жүзеге асып жатыр. Бүгінде ел аумағында жалпы құны 3,7 миллиард долларды құрайтын 18 жаңа энергоблоқтың құрылысы жоспарланған. Оның ішінде “Сырдария-2” — осы бастамалардың ең ірісі әрі шешуші буыны.

Өзбекстан Қаһарманы Мирзахмад Шоимов бұл туралы: “Бұл станцияның салынуы елімізде болып жатқан ауқымды өзгерістердің жарқын көрінісі. Бұл барша халқымыздың жарқын болашағының рәмізі”, — деп атап өтті. Иә, бұл сөздерде үлкен мән бар. “Сырдария-2” тек инженерлік ғажайып емес, ол елдің ертеніне деген сенімнің, ұлттық бірліктің және өрлеуге ұмтылған жаңа Өзбекстанның айқын бейнесі. Бұл нысан іске қосылғанда, тек жарық ғана емес, елдің келешегіне деген үміт шамы да жарқырай түседі.

Өзбекстан бүгінде жаңғыру мен дамудың жаңа дәуіріне қадам басты. Ал “Сырдария-2” жылу электр орталығы сол дәуірдің символы, елдің қуатты болашағының шамшырағы.

Айдана МЕДЕНОВА,
“Нұрлы жолдың” меншікті тілшісі.

Сұлу мезгіл

МЕРЕКЕЛІК КЕШ

Күз — табиғаттың ажарын түрлендіріп, алтын түске бояйтын тамаша, ырыс-несібеге толы ерекше мезгіл. Осы көркем кезеңнің сәнін арттыру мақсатында Қарақалпақстан Республикасы, Хожейлі ауданындағы №3 жалпы орта білім беретін мектепте де бірқатар мерекелік іс-шаралар ұйымдастырылды.

Жуырда бастауыш сынып оқушылары арасында дәстүрлі “Алтын күз сыйы” және 8-9-сынып оқушылары арасында “Күзгі бал” атты мерекелік кештер өтті. Шараға оқушылар, ата-аналар мен ұстаздар белсене қатысып, көрермендерге ерекше көңіл күй сыйлады.

Кеш аясында оқушылар өз қолымен жасаған күзгі жеміс-жидек көрмесін ұсынды. Әр сыныптың дайындаған композициялары мен табиғи өнімдерден жасалған бұйымдары мерекенің сәнін ашып, ерекше көрініс берді. Көрме бары-

сында күздің молшылығын, еңбектің нәтижесін көрсететін түрлі декоративтік еңбектер қойылды.

Мерекенің басты бөлігі көңілді сайыстарға ұласты. “Күз ханшайымы”, “Күз ханзадасы”, өлең оқу, би және ән айту аталымдары бойынша оқушылар өз өнерлерін көрсетті. Әсіресе балалардың күз тақырыбына дайындаған қойылымдары көрермендердің ыстық қықыласына бөленді.

“Көңілді күз” бөлімінде бастауыш сынып оқушылары шағын ойындар, жұмбақтар және көңілді эстафеталар арқылы мез-

гілдің ерекшеліктерін қызықты түрде жеткізді. Балалардың бал-бұл жанған жүзі мен шат күлкісі залға ерекше жылулық сыйлады.

Шара соңында белсене қатысқан 8 “А” және 9 “Г” сыныптары “Күз ханшайы-

мы” аталымы бойынша марапатталып, арнайы диплом және алғыс хаттармен марапатталды. Ұстаздар да оқушылардың шығармашылығын және ынтыасын жоғары бағалады.

Мектептегі бұл мерекелік кештер оқушылардың өнерін, ынтымағын, ұйымшылдығын арттыра отырып, алтын күздің берекесі мен сұлулығын сезіндіре алды. Алтынға боялған күз сияқты оқушылардың көңілі де нұрға толы керемет шара болды.

Кешті ұйымдастыруда А.Нұржанова мен Ш.Юлдашевбалардың, сондай-ақ сынып жетекшілерінің ерен еңбегі байқалды. Мерекелік шара көрермендерге ұмытылмас әсер қалдырды.

Роза АТАДЖАНОВА,
Қарақалпақстан Республикасы,
Хожейлі ауданы, №3 жалпы орта мектептің қазақ тілі және әдебиет пәндерінің мұғалімі.

Асан мен Жанардың шаңырақ көтергеніне он жылдан асса да, перзентті болмады. Жас нәрестенің ісіне зар болды. Олар бармаған аурухана дәрігерлері, ауыл-қыстақ, қалалардың тәуіптері де қалмады. Көптеген ем-домдардың пайдасы болмады. Лажсыздықтан енді ажырасамыз-ау деп жүрген кездерінде, күндері қара түнектей қарауытқан шақта дүние жарқ ете қалды. Бұл Алланың оларға берген үлкен сыйлығы еді... Жанар екіқабат екен. Екеуі құшақтасып, қуаңғандарынан көз жастарын тыя алмады. “Құдайдан жалынып перзент бер дейтін едік, шын көңілден сұрағанымызды біліп, міне, сұрағанымызды берді”, — деді Асан Жанарын құшақтап, бетінен сүйіп.

Жанар 9 ай, 9 күн дегенде босанды. Перзент сүйеміз деп көп жыл үміт еткен ерлі-зайыптылар перзентіне Үмітай деп есім берді. Өйткені олар үшін үл, немесе қыз болуының маңызы болмады. Олардың Құдайдан сұрағаны — перзент еді. Ол перзентті берді. Үмітайды мәпелеп өсірді. Ауырып қалмасын деп қолдарынан түсірмеді. Үмітайдың тілі шығып, балдырап сөйлегені Асан мен Жанар үшін қуанышты жаңалық болды. Олардың көрген-білгені тек Үмітайы болғасын, оны өте еркелетіп өсірді. Ерке қыздың айтқаны — айтқан, дегені — деген болып, тауды да әпер дейтін дәрежеге жетті. Ол әпер дейтін нәрсесін әперу үшін әкесінің құдіреті жете ме, жетпей ме, оның жұмысы болмады. Айтқаны болмаса, шынғырып жылап, шалқасынан жатып алып аяғымен жер төбелейтін әдет шығарды. Әке-шеше нетсін? Әрине, еркесінің айтқанын орындады. Жас сәбилер көп жағдайды дереу түсінгіш болады. Осылай жыласам әке-шешем айтқанымды әпереді екен деген ойға барып, жата қалып, жер төбелеп шынғырып жыйлайтын әдеті күннен-күнге асқына берді. Асан мен Жанар жер ойылып, аспан жерге түсіп кететіндей, Үмітайының айтқанын екі етпеді. Әкесі: — Мақұл, қызым, әперемін, — деуден арыға өте алмады. “Ерке қыз” жасаған қулығына өзі әбден қуанатын. Әке-шешенің жағдайымен, әлауқатымен жұмысы болмайтын ерке Үмітайдың кигені жылтырақ, жегені дәмді тамақ еді. Әке-шеше өздері жалаңаш қалса да, еркесінің айтқан киімін әперіп үстіне жап-

Өмір түйткілдері

ОТЫРҒАН ҚЫЗ...

(Сықақ әңгіме)

ты, аузына дәмді тамақ тұта берді. Нәтижеде Үмітай ерке, шолжан болып өсті. Мақтаншақтық еркелерге жабысатын әдет емес пе? Үмітай теңдестерінен өзін жоғары санайтын, оларды елемейтін мақтаншақ қызға айналды. Асан мен Жанар Үмітайдан басқа перзент көрмеді. Бұл жағдай да Үмітайдың еркелік етуін асыра түсіп, ол “ерке қыз” атанды. Қыз балалармен ойнамай, ер балалармен доп теуіп өсті. Кейбіреулер шашы жалбыраған қыз баланың доп теуіп жүргенін көріп:

Әй, мына шашы жалбыраған кімнің қызы десе, білетіндер:

— Кім болар еді, Асанның еркесі ғой, — дейтін.

“Ерке қыз” атанған Үмітай бойжеткен шағында “Тентек қыз” атанды. Өйткені оның кигені — кіндігін жаппайтын қысқа кейде, сидан көрсететін қысқа юбка болды. Үлкендерге сәлем бермей өтетін, кім болса да беті-жүзі демей аузына келгенін айтып, танданатын дәрежеге жеткізсе, оны тентек қыз демей кім десін жұрт? Осылай “тентек қыз” атағына да ие болып алды “ерке қыз”.

Асан қызына мәшине де әперді. Тентек бойжеткен мәшинесімен көшеде олай-бұлай зыулдап жұрттың зәресін алатын. Зәресі ұшқан біреу: — Әй, мына зыулдақ кім, басып кеткендей зәрені алды-ау, — деп серігіне қараса, серігі:

— Кім болар еді, Асанның тентегі ғой, — деп күлді.

Міне, осылай Асанның бойжеткен Үмітайы махалласында тентек қыз атанып, махаллада жұрт танытын “каска” танымал да болып алды.

Асан қызының мәшине жүргізуін мақтан тұтса, әйелі — Жанар Үмітайының ертенін ойлап, көп ойға шоматын. “Қызымның бой-

жеткені қашан?! Қызымды сұрап, есік қаққандар жоқ. Әйтеуір, Үмітайым отырып қалмасын да деп үрейленетін”. Бірақ, кейде “Отырған қыз орнын табар” деген сөз бекерге айтылмаған болар деп, жаман ойынан құтылатын.

Бірде анасы қызына:

— Қызым, “бойжеткен қыз — көздің құрты” деген. Сондықтан еркелікті тастап, жұртқа деген сөзің мәнді, өзін сәнді болуын тиіс. Әйтпесе күйеу шықпай қояды. Отырған қыз атанба. Әке-шешенің арманы — ұлын ұяға, қызын қияға қондыру болады. Сондықтан отырып қалма дегенім ғой. Сені қияға қондырып немере сүю біздің ендігі арманымыз, — деп, бар ойын айтты. Қызы:

— Апа, сіздер менен құтыла алмай жүрсіздер ме? Күйеу шықпаса шықпасын, менің тұрмыс құратын ойым жоқ. Күйеуге тиіп, оның айтқанын істеп жүретін мен емес. Күйеуге шықпаймын. Маған екінші рет бұл туралы ауыз ашпаныз. Сөз бітті, — деп есікті тарс еткізіп жауып, тысқа шығып кетті. Ана басын шенгелдеген күйі орнында отырып қалды.

Махаллада “каска” болған қызға күйеу шыға қоймады. Арадан жылдар “скоростной поезд” сияқты зыулдап өте берді. Бойжеткен отыздан да асты, Жанардың асқақ арманы — қызын қияға қондыру... ғана еді. Ол арманы да орындалмайтынына көзі жете бастады. Әбден уайымға салынған байғұс ана бірде: — Қызым, жасың отыздан асты. Саған күйеу шығатын түрі жоқ. Енді әйелі өлген біреу-міреу сені сұрамаса, үйленбеген өзін қатары жігіттер шыға қоймас. Сондықтан бұдан былай аяқ тіреуді қой. Ел арасындағы “отырған қызы бар” деген қауесет сөздерден өлсек өлетін болдық, “Итке” болса да күйеуге шығып, сол ауырлықтан бізді

құтқармасаң, сенің перзенттігің қайда? Бұдан артық намыстан өлу болмас, — деп шынын айтып, жылағандай болғанда Үмітай:

— Солай ма? Мен үйде артық екенмін ғой. Мақұл, айтқандарыңыз болсын. Мен “итке” болса да тисем, әкем екеуіңіз қуанады екен-сіздер ғой. Мақұл, айтқандарыңыз болсын. Менен құтыласыздар. Мен көзге шыққан сүйел болсам, енді кімге болса да тигенім болсын, — деп уәде берді апасына. Қызы мақұл дегенде жаушы да шықты. Апасы — Жанардың көптен күткен есігі қағылды.

Менен құтыласыздар. Мен көзге шыққан сүйел болсам, енді кімге болса да тигенім болсын, — деп уәде берді апасына. Қызы мақұл дегенде жаушы да шықты. Апасы — Жанардың көптен күткен есігі қағылды.

Әйелі қайтыс болған қаладағы үй құрылысы комбинатының директоры, жасы елуді алқымдап қалған Алмас есімді кісіден екен келген жаушы. Жанар кеп сұрақтарына жауап алған соң, Алмастың екі қызы да күйеуге шығып кеткенін, үлкен аулада Алмастың жалғыз қалғанын, оның үл перзенті жоқтығын, тіпті Алмастың үйінде қызметкер барын біліп алды. Көп ойланып отырып, “итке болса да тиемін” деген қызының уәдесі есіне түсіп, мақұл деген жауабын айтты. Отырып қалған қыз болса да, той тойдай өтті. Үмітайдың күйеуінің жасы одан бір мүшел үлкен болып шықты. Қызға үйленген комбинат директоры Алмастың өзін аспанда ұшып жүрген құстай сезініп біліп-ақ қалды. Әрине, көптеген жыл бойы ауырған әйелін отырып қалған қыз болса да Үмітайға ұқсата алмады. Отырған қыз атанса да, қыз қылығы әлі бар екен деп өзі де жасарып кеткендей болғанын сезінді Алмас.

Асан мен Жанар әйтеуір армандарына жеткеніне қуанды. Олардың ендігі күткені — немере болды.

Алмастың мінез-құлқына әбден қанық болып алған Үмітайдың еркелігі тағы бой көрсете бастады. Бұл — әке-шешеге көрсет-

кен еркелік емес, күйеуіне деген ерекше еркелік. Ол еркелікті Алмас көтере алды. Әйелінің қыз қылығы алдында оның еркелігі түк еместей көрінді.

Бір күні таңертең күйеуін жұмысына шығарып жатқан кезінде Алмасқа қымындап ол:

— Мәшиненіңді үйге жіберіңізші, — деп өтінді. — Саған мәшине неге керек болып қалды, жаным, — деді Үмітайын бетінен сүйіп.

— Керек, дүкендерге барамын. Алатын нәрселер көп. Сонан соң “сұлулық салонына” да баруым қажет. Не, менің сұлу болғаным сізге ұнамай ма? Онда өзіңіз біліңіз, — деп ренжіген кейіп білдірді Үмітай.

— Жо-жоқ, олай демекші емеспін. Ренжіме, мәшине сенен айналсын. Маған десе, мәшинені жүргізушісімен қоса ал. Саған бергенім болсын, — деп Алмас күнделікті әдетімен мәшинеге отырып: — Кеттік, — деді жүргізушіге.

Сол күннен бастап бастықтың мәшинесі жүргізушісімен Үмітайдың есігінің алдында оны күтетін болды. Женгесімен талай күндер талай жер аралаған ку жүргізуші бірде:

— Женгей, басекенің көлігі сізге тиісті болған сияқты. Ағаны қалай көндірдіңіз? Ол кісі оңай ғана тізгінін беретін бастық емес еді, — деп әзілдескен болды. Сонда женгесі:

— Қайным, сен көп нәрсені байқағыш ку жігітке ұқсайсың. Ақан жұмыста бастық, мен үйде бастықпын. Ұққан шығарсың, — деп сылқылдап күлді де, бір түрлі назбен қарады қайнысына. Қайнысы:

— Ұқтым женеше, ұқтым. Дуал болса да, арғы жақты ере алатындардан боламын.

— Е-е, сен мен іздеген жігіттерден екенсін.

Тек аузынның құлпы болса болғаны... — Ол не дегеніңіз? Сенбесеніз, құлып салың да, кілті өзіңізден тұрсын, — деп жүргізуші женгесінің көңілінен шығуға тырысып бақты.

Үмітайдың әкесі мен шешесі 2-3 жылдан бері жас нәрестенің іңгәсін күтуде, Сабыр сақтап тұра тұрса, ол армандары да орындалады-ау...

Құлназар ИБРАГИМОВ

Нұрлы жол

Вектор - дизайн - дизайн - дизайн

Құрылтайшылар:

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі
Заң шығару палатасының Кеңесі, Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі Сенатының Кеңесі және Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинеті

Бас редактор Ғұламзәкір ЮСУПОВ

Газет 2008 жылы 25 июльде Өзбекстан Республикасы Президенті Администрациясының құзырындағы Ақпарат және бұқаралық коммуникациялар агенттігінің 0004-санымен тіркелген. Оффсеттік басылым. Қағаз түрі А2. Аптасына 2 рет шығады. Таралымы — 3696

Көлемі 4 беттен артық қолжазбалар қабылдапбайды. Жарияланбаған хаттарға жауап қайтарылмайды. Газетте жарық көрген оқырман пікірі редакция қозқарасмен сөйкес келе бермейтіні ескертіледі. “Нұрлы жолдың” материалдарын редакцияның келісімінсіз көшіріп басуға болмайды.

ISSN 2310-6343

9 772310 634031

Кезекші редактор: Гүлжамал БАЙТӨРЕЕВА

Беттеуші-дизайнер: Қайсар РАХМАНОВ

nurljol2022@umail.uz

Мекенжайымыз: Ташкент, ГСП, 100011. “Науаи” көшесі, 30-үй, 4-қабат.

Телефон: +998 55 510-04-64.

Индекс: 168. Көлемі 2 баспа табак. Бөлшек саудада еркін баға.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді.

“Шарқ” баспа-полиграфия акционерлік компаниясының баспаханасында басылды. Кәсіпорынның мекенжайы: “Буюк Турон” көшесі, 41-үй.

Тапсырыс Г — 1226.

Басуға тапсыру уақыты: 21.00

Тапсырылды: 02.30 1 2 3 4 5 6

https://sites.google.com/view/nurljoluz

https://t.me/nurljol1991

https://www.facebook.com/profile.php?id=100094152278738